

Nøgle til de danske mælkebøtter (Taraxacum)

Taraxacum obliquum. Foto Thomas Brandt

Af Hans Øllgaard

November 2022

Om slægten Mælkebøtte (*Taraxacum*) i Danmark, med hovedvægt på indigene arter.

/Hans Øllgaard november 2022 (revideres fortløbende, bl.a. sammen med Steen Nedergaard)

- tal i skarp klamme i teksten henviser til afsnittet Noter
- artsnavne med rød farve er veldefinerede, men endnu ubeskrevne arter.

Beskrivelse

Flerårige, 5-40(-60) cm høje urter med mælkesaft, med pælerod og rosetstillede, høvlformede, sj. linjeformede blade. Kurve enlige på bladløse, hule, foroven tæt spindelvævshårede (m.sj. glatte) skafter; kurvblade glatte, i to kranser, en ydre krans, der er stærkt variabel m. hensyn til kurvbladernes bredde, farve og retning, og en indre, mindre variabel krans af glatte, bredt hindekantede, tiltrykte kurvblade. Kroner gule, randblomster på undersiden med en rød- til gråviolet stribe. Pollen dannes ikke altid. Støvfang oftest let grønlig. Frugt 3-6 mm lang (inkl. 0,3-1,2(-1,8) mm lang, farvet forspids), med ± udviklede småtorne i øvre del og med et ca. 1 cm langt, farveløst næb og hvid fnok. H. Vindspredning. April-maj(-juni). Alle kendte danske arter er apomikter ($2n=24, 32, 40, 48$), dvs. sætter spiredygtig frugt uden bestøvning.

Danske dyrkningsforsøg (Th. Sørensen og G. Gudjonsson 1946 (Kongelige Danske Videnskabernes Selskab 4 (2)) med lange rækker af to udsæede, velkendte *sect. Taraxacum*-arter (*T. lacinosifrons* Wiinst. og *T. polyodon* Dahlst.) har vist, at kun ganske få af deres dyrkede afkom afviger morfologisk fra moderplanten (afvigere = "aberrants"). Hos begge arter skyldes afvigelserne kromosomtab. Eksempler: *T. lacinosifrons* Wiinst. (af 6000 dyrkede eksemplarer: 0,09% afvigere), *T. polyodon* Dahlst. (af 1650 dyrkede eksemplarer: 0,09% afvigere). Afvigerne har nedsat konkurrencekraft, hvilket ikke mindst må formodes at gøre sig gældende på naturlige lokaliteter.

Langt størsteparten af den danske hjemmehørende mælkebøttebestand kan altså anses for at være tro kopier af moderplanterne. Dette kan (evt.) efterprøves på almindelig havejord derhjemme. Det kan anbefales, at indsamling af mælkebøtter i naturen koncentrerer om arter, der tydeligvis forekommer i flere ensartede eksemplarer.

Indledning

De ca. 457 kendte danske arter er inddelt i 10 sektioner, hvoraf Vejmælkebøtter (*Taraxacum (Ruderália, Vulgaria)*), ca. 365 arter) er langt den største. I det følgende bringes en sektionsnøgle til alle sektioner, samt artsnøgler til de arter, der kan anses for hjemmehørende i Danmark, ± knyttet til klit, overdrev, naturenge, kalkkær og skovlysninger. Nøglerne er skrevet efter arternes typiske udseende i hovedblomstringstiden. Sektionerne Nordmælkebøtter (*Bórea*), Krogmælkebøtter (*Hamáta*) og Vejmælkebøtter domineres af ± nomadiske [9], ofte meget almindelige arter, som tilsammen udgør over 95% af den samlede mælkebøttebestand i Danmark. En nøgle til de nomadiske arter falder (foreløbig) uden for en nutidig dansk floras rammer, - der henvises til speciallitteratur (som for nærværende hovedsagelig er spredt ud i talrige større eller mindre artikler i botaniske tidsskrifter). Dog indeholder også disse tre sektioner enkelte arter, som er bundet til botanisk ± værdifulde naturtyper, - de bliver særskilt omtalt.

En ikke-opdateret *Taraxacum*-nøgle til samtlige dengang kendte arter publiceredes i Kjeld Hansen (red.): Dansk feltflora (Gyldendal 1981, 1985).

Noter

- 1) Plantens størrelse afgøres i forhold til et middelhøjt (20-35 cm), middelkraftigt eksemplar af en Vejmælkebøtte.
- 2) Frugtens farve kan med rimelig sikkerhed ses i den tørrede, afblomstrede kurv, når frugten har opnået næsten fuld størrelse, og når frugtnæbbet (rostrum) fremstår helt hvidt (uden grønligt skær).
- 3) Fravær el. forekomst af pollen ses sikrest ved at gennemlyse et støvknoprør i en uudsprungne blomst, el. ved med lup at se på den nederste del af griflerne i nyudsprungne blomster.
- 4) En pukkel (også kaldet en "fortykkelse") er en 0,5-1 mm lang spids fortykkelse nær kurvbladets spids.
- 5) Stilkfarve ses på stilkenes underside.
- 6) En kløvet flig er dybt indskåret, så fligen fremstår som parallelle dele af forskellig størrelse.
- 7) Spilede kurvblade er i forskellig grad bøjet bort fra samme kurv - i modsætning til kravestillede.
- 8) Finstribning forekommer hos visse arter og kan være afgørende ved bestemmelse af sektion. Det består af et fint langsgående væv af violette og grønne striber (lup!) på bladstilkes (og midtribbers) overside.

Raunkiærs pletmælkebøtte (*Taraxacum duplidentifrons*). Viser finstribning (striatulering) af midtribben. Et vigtigt kendetegn for en del mælkebøtter, således alle Krogmælkebøtter. Foto: Thomas Brandt.

- 9) Nomadisk ("ukrudtsagtig"), gror i få år på velbelyst, urolig, kulturpåvirket, næringsholdig bund, men fortrænges snart af andre flerårige planter, som hindrer mælkebøtternes lyskrævende kimplanter i at udvikle sig til en typisk plante.

Nøgle til sektionerne

- 1.** Små, spinkle planter [1]. På kystnære lokaliteter eller sandet, mager bund i indlandet. Fuldt udsprungen kurv 20-35 mm i tværmål. Ydre og indre kurvblade ofte med pukkel [4] nær spidsen. Modne frugter [2] rødlig, brunviolette, gulbrune el. gråbrune 2
- 1.** Middelstore el. store, kraftige el. ret spinkle planter. Fuldt udsprungen kurv 35-60 mm i tværmål. Ydre og indre kurvblade m.sj. med en lille pukkel [4] nær spidsen. Frugter altid gråbrune (i nuancer) 3
- 2.** Kurve mørkegule med ± rørformede kroner, med pollen [3]. 5-8 fligpar. Frugter grå – gråbrune: A. *Dværgmælkebøtter* (sect. *Obliqua*) (2 arter)
- 2.** Kurve lysegule med flade randkroner, med el. uden pollen. 3-6 fligpar. Frugter rødlig, brunviolette el. gulbrune, sj. gråbrune: B. *Sandmælkebøtter* (sect. *Erythrospërma*) (36 beskrevne arter)
- 3.** Planter med påfaldende smalle, undertiden ufligede, altid uplettede blade. Ydre kurvblade oftest ægformede - dråbeformede, de yderste af og til hjerteformede, i knopstadiet helt tiltrykte til de indre. Aldrig med finstribning [8] på stilkens og midtribbens overside. Altid på kalkholdige engoverdrev el. strandenge: C. *Kalkmælkebøtter* (sect. *Palústría*) (10 arter, inkl. *T. litorale*)
- 3.** Planter med anden karakterkombination..... 4
- 4.** Blade med finstribning [8] på midtribbens overside (undertiden også hos nogle få Vejmælkebøttearter og en enkelt Kærmælkebøtteart) 5
- 4.** Blade uden finstribning på midtribben 7
- 5.** Ydre kurvblade i knopstadiet helt tiltrykte, knop derfor ægformet. Blade her i landet hårede, med pletter på oversiden, sj. (hos en indført, dyrket art) røde. Fligmellemrum krusede. Midtribbe kraftig. Kurve uden pollen i støvknæprørene [3], med rød stribe på randkronernes underside. Frugt med forspids ca. 5 mm lang: D. *Atlantmælkebøtter* (sect. *Spectabília*) (3 beskrevne arter)
- 5.** Kurvknop med ± udstående ydre kurvblade. Kurve oftest med pollen, med rød – gråviolet stribe på randkronernes underside. Frugt med forspids typisk 4,5 mm lang el. kortere 6
- 6.** Kurvknopper grønlig i nuancer. Blomster med pollen (sj. med rudimentært pollen el. helt uden pollen. Blade med trekantede, spidse flige, typisk med spredte pletter på oversiden, sjældnere helt uden pletter: E. *Pletmælkebøtter* (sect. *Naevósa*) (9 beskrevne arter)
- 6.** Kurvknopper mørkt blåligt grønne, oftest duggede, med udadkrummede, spidse, oftest ± hindekantede kurvblade. Blomster altid med pollen. Ydre blade eller alle blade med klokkrummede, moderat spidse flige med helrandede eller tandede overkanter, uplettede: F. *Krogmælkebøtter* (sect. *Hamáta*) (22 beskrevne arter)
- 7.** Rosetten tiltrykt underlaget. Randkroners underside med purpurbrun eller rødlig stribe. Kurven mellemstor, 35-45 mm i tværmål. Ydre kurvblade opadrettede-tiltrykte. Uden pollen. På overdrev: G. *Kærmælkebøtter* (sect. *Céltica*) (2 beskrevne arter)
- 7.** Rosetten oftest ± opstigende-skråt opretstående. Randkroners underside med grå- el. rødviolet stribe. Kurven 30-60 mm i tværmål. Ydre kurvblade ± udstående-nedadrettede, sj. opadrettede-tiltrykte. Med eller uden pollen. Oftest på dyrket, urolig bund 8
- 8.** Kurv tætblomstret, ret lille (fuldt udsprungen 35-40 mm i tværmål), ofte uden pollen. Ydre kurvblade nedadrettede eller nedadkrummede, sj. over 3 mm brede. Ret spinkle planter [1] med smalle bladstilke. Inderblade med tendens til ±

sammenflydende bladflige el. stort endefsnit:

H. **Nordmælkebøtter** (sect. *Bórea* (s.l.) (9 beskrevne arter)

8. Kurv tæt - løs, middelstor - stor (45-60 mm i tværmål), kun sj. uden pollen. Middelstore - kraftige planter med ± brede, vingede bladstilke og mangeformet fligede blade. Ydre kurvblade oftest 3-6 mm brede, typisk med opadkrummede spidser:

I. **Vejmælkebøtter** (sect. *Taráxacum*) (syn. sect. *Ruderália*) (365 arter)
(inkl. *T. tenebricans*, J. **Islandsmælkebøtte** (sect. *Macrodóna*) (1 art))

A Dværgmælkebøtter *Taraxacum* sect. *Oblíqua*

5-15 cm. Meget små - små arter [1]. Bladrosetter mangebladede, ofte med en tunika af stive stilkrester. Blade lyst grågrønne - grønne, med 5-8 sideflige og smalle, svagt - stærkt purpurfarvede bladstilke. Blomstrende kurve mørkegule, randkroner med rød stribe på undersiden, alle kroner el. kun de indre rørformet sammenrullede. Med pollen. Frugter grå - gråbrune [2], med tynde småtorne og 0,8-1,0 mm lang forspids. Klitter og sandede overdrev nær kysterne.

Adskilles fra Sandmælkebøtter på de mørkegule, ± rørformede kroner med stærkt røde randkronestriber, der også fremstår tydeligt i den lukkede kurv, samt på de grå frugter.

1. Blade næsten ligesidede. Flige ensartede og næsten ligesidede, m. el. m. butspidsede, med svagt tandede fligmellemrum. Ydre kurvblade tiltrykte. Kurvskaft helt glat under kurven. Alle kroner rørformede:

1. **Gråfrugtet Dværgmælkebøtte** *T. obliquum*

1. Blade lancetformede. Flige og fligspidser noget uensartede, m. el. m. jævnt tilspidsede, ofte nogle fligspidser afrundede. Fligmellemrum oftest stærkt tandede. Ydre kurvblade med ± udstående spidser. Kurvskaft ± håret under kurven. Randkroner (rørformede -) flade: 2. **Fladtunge-Dværgmælkebøtte** *T. platyglóssum*

1. Gråfrugtet Dværgmælkebøtte *T. obliquum* (Fr.) Dahlst.

Lille, grågrøn plante med harmonisk mangefligede blade. Kurvskaft helt uden hår under kurvknoppen. Kurvknop meget lyst grågrøn, med tiltrykte, 5-6 mm lange ydre kurvblade. Kurvene ca. 25 mm diam. og kun fuldt åbne (med flad profil) ganske kort tid i fuld belysning. Alle kroner rørformede. Lokalt t.alm., men mangler i store områder. Kendt fra d. 1-17, 22a-23, 27, 37, 39a, 40, 42-45b, 47, 48, 50.

2. Fladtunge-Dværgmælkebøtte *T. platyglóssum* Raunk.

10-15(-25) cm høj, grågrøn - grøn, med ± krusede, ofte uregelmæssigt fligede blade. Kurvskaft håret under kurvknoppen. Kurvknop lysegrøn, med 7-8 mm lange, opadrettede ydre kurvblade med udadkrummede spidser. Kurvene 30-35 mm diam., med let konveks profil, med flade - ± rendede (sj. rørformede) randkroner. Alm. ved de fleste kyster. Kendt fra d. 1-12, 14-17, 22a-25, 27-48, 50, 52, 53.

B Sandmælkebøtter *Taraxacum* sect. *Erythrospérma*

8-25(-30) cm. Spinkle, oftest små arter [1]. Bladrosetter ret tynde, undertiden ret grove, sj. med tunika. Blade svagt hårede, lyst - mørkt grønne, med (2-)3-6(-7) sideflige og ± tynde, blege - stærkt purpurfarvede stilke. Blomstrende kurve lysegule - mellemgule, løse - meget tætte, ofte uden pollen, med gule, grønne el. næsten helt sorte støvfang. Frugter rødlige, brunviolet el. (sjældnere) gråbrune [2]. På tør bund, mest nær kysten (klitter, strandoverdrev, kystskrænter), men også på sandet bund i indlandet (indsande, brakmarker, tørre ugødskede plæner).

Sandmælkebøtter omfatter her også sect. *Fúlva* (arterne 29-35), en gruppe lidt grovere, ofte mere hårede arter med tætte, oftest pollenløse kurve med lyse støvfang og med gulbrune - rød- el. gråbrune frugter med meget lange småtorne.

1. Støvknapper uden pollen [3]	2
1. Støvknapper med pollen [3]	19
2. Modne frugter tydeligt rødlige el. mørkviolette	3
2. Modne frugter gulligt - lyst rødt brune el. gråbrune	12
3. Støvfang rent gule. Bladflige med ± kølleformede spidser, oftest ± tandede: 6. Haglunds Sandmælkebøtte <i>T. commixtum</i>	
3. Støvfang ± grønne - mørke	4
4. Kurvskaft under knoppen helt glat. Ydre kurvblade ægformede, meget korte (5-6 mm): 12. Rubin-Sandmælkebøtte <i>T. rubicundum</i>	
4. Kurvskaft under knoppen ± håret. Ydre kurvblade æglancetformede, korte el. lange	5
5. Ydre kurvblade uden el. m. meget svag og tilfældig hindekant	6
5. Ydre kurvblade med ± tydelig hindekant	7
6. Ydre kurvblade udstående, meget korte (5-6 mm), meget smalle (< 2 mm). Støvfang sorte: 8. Guldnap-Sandmælkebøtte <i>T. isophyllum</i>	
6. Ydre kurvblade nedadbøjede, ca. 8 x 2,5 mm. Støvfang grønne: 18. Smalfrugtet Sandmælkebøtte <i>T. proximum</i>	
7. Sideflige i øvre bladhalvdel med kort spids	8
7. Sideflige tilspidsede el. ± langt udtrukne	9
8. Kurv meget tæt, randkroner med bådformet spids. Øvre sideflige tætsiddende: 11. Parnas-Sandmælkebøtte <i>T. parnassicum</i>	
8. Kurv middeltæt, randkroner med flad spids. Øvre sideflige ± fjerne: 13. Mellembrodt Sandmælkebøtte <i>T. taeniatum</i>	
9. Bladtanding manglende el. sparsom: 7. Fåtandet Sandmælkebøtte <i>T. decipiens</i>	
9. Blade med mange tænder	10
10. Knop lysegrøn, pukler [4] svage. Blad robust, flige trekantede, lange, stærkt nedadrettede: 5. Blågrå Sandmælkebøtte <i>T. glaucinum</i>	
10. Knop mørkegrøn - sortgrøn, pukler tydelige. Blad spinkelt, sideflige ± seglformede el. delvis ± opløst i syltænder	11

- 11.** Endeafsnit med langt udtrukken spids, fligmellemrum grønne:
9. **Tunge-Sandmælkebøtte** *T. linguátifrons*
- 11.** Endeafsnit kort trekantet, uden lang spids. Fligmellemrum ± sortrandede:
10. **Frynse-Sandmælkebøtte** *T. marginátum*
- 12.** Ydre kurvblade med tydelig hindekant 13
- 12.** Ydre kurvblade uden el. med meget svag hindekant 17
- 13.** Støvfang sorte: 26. **Solplet-Sandmælkebøtte** *T. dissímile*
- 13.** Støvfang urent gule - grønlig 14
- 14.** Blade ± liggende, oftest med noget tjærefarvede flig- mellemrum:
32. **Grov Sandmælkebøtte** *T. fúlvum*
- 14.** Blade ± oprette, med grønne fligmellemrum 15
- 15.** Endeafsnit stort, med kort spids. Sideflige gradvis smallere mod spidsen:
35. **Grå Sandmælkebøtte** *T. cánulum*
- 15.** Endeafsnit lille, med ± udtrukken spids. Sideflige med brat overgang til en lang, smal ydre del 16
- 16.** Bladstilke grønne - svagt rosa [5], bladfligspidser oftest bueformet opadbøjede: 31. **Jysk Sandmælkebøtte** *T. frondátum*
- 16.** Bladstilke purpurfarvede, fligspidser i yder- og mellemlade skråt nedadrettede: 30. **Pil-Sandmælkebøtte** *T. dentósum*
- 17.** Støvfang sorte. Bladflige 2-3, korte, trekantede, brede:
36. **Fåfliget Sandmælkebøtte** *T. microlóbum*
- 17.** Støvfang svagt grønlig. Bladflige 3-5 18
- 18.** Ydre kurvblade linje-lancetformede, ± rødtligt anløbne. Fligunderkanter rette – konkave: 29. **Dahls Sandmælkebøtte** *T. dáhlii*
- 18.** Ydre kurvblade lancetformede, grågrønne. Nogle fligunderkanter konvekse:
33. **Karelsk Sandmælkebøtte** *T. isthmícola*
- 19.** Modne frugter tydeligt rødlige el. mørkviolette [2] 20
- 19.** Modne frugter lyst rødtligt brune el. gråbrune 35
- 20.** Kurvskaft under knoppen helt glat. Ydre kurvblade ægførmede, sortgrønne:
12. **Rubin-Sandmælkebøtte** *T. rubicúndum*
- 20.** Kurvskaft ± håret under knoppen. Ydre kurvblade lyst - mørkt grønne 21
- 21.** Ydre kurvblade opadrettede, især efter blomstring. Blade lyst gulgrønne:
1. **Gulgrøn Sandmælkebøtte** *T. lambinónii* (?)
- 21.** Ydre kurvblade efter blomstring vandret-udstående - nedadkrummede. Blade lyst - mørkt grågrønne el. mørkegrønne 22
- 22.** Støvfang rent gule. Bladstilke grønne [5] 23
- 22.** Støvfang ± grønlig - mørke 24
- 23.** Bladstilke uvingede. Kurvblade med pukler [4]:
2. **Lys Sandmælkebøtte** *T. láetum*
- 23.** Bladstilke vingede. Kurvblade uden pukler:
3. **Nordjysk Sandmælkebøtte** *T. laetifórme*
- 24.** Bladets endeafsnit med lang, udtrukken spids 25
- 24.** Endeafsnit afrundet el. spidst, ikke (el. kort) udtrukket 29

- 25.** Ydre kurvblade ± stærkt nedadkrummede 26
25. Ydre kurvblade udstående - let nedadbøjede 27
- 26.** Ydre kurvblade 6-8 mm lange, med pukler, regelmæssige. Støvfang grønlig:
21. **Diskret Sandmælkebøtte** *T. discrétum*
- 26.** Ydre kurvblade 10-11 mm lange, uden pukler, ± uregelmæssige. Støvfang
sortgrønne:
20. **Tråd-Sandmælkebøtte** *T. tenuilóbum*
- 27.** Bladstilke grønne [5]. Skafter opefter stærkt kobberbrune, ydre kurvblade ±
violette:
17. **Wessbergs Sandmælkebøtte** *T. wessbérigii*
- 27.** Bladstilke ± purpurfarvede. Skafter og ydre kurvblade ikke særlig farvede
..... 28
- 28.** Flige ± seglformede, ikke kløvede [6]. Kurv løs, ca. 40 mm diam.:
15. **Bakke-Sandmælkebøtte** *T. lacistophýllum*
- 28.** Flige rette, ofte kløvede. Kurv tæt, 30-35 mm diam.:
19. **Skånsk Sandmælkebøtte** *T. scánicum*
- 29.** Bladfarve lyst grågrøn. Ydre kurvblade hvidgrønne med fremtrædende
pukler:
4. **Gråstribet Sandmælkebøtte** *T. limbátum*
- 29.** Bladfarve mørkegrøn el. (lyst -) mørkt grågrøn. Ydre kurvblade grågrønne el. ±
rødtligt anløbne, med små el. manglende pukler 30
- 30.** Alle sideflige sylspidse, rette, ofte kløvede [6]:
25. **Skarp Sandmælkebøtte** *T. acutilimbátum*
- 30.** Sideflige rette el. krumme, ikke sylspidse, ikke kløvede 31
- 31.** Yderblade med bredvingede stilke. Flige med konveks, helrandet overkant:
24. **Skagen-Sandmælkebøtte** *T. látulum*
- 31.** Yderblade med uvingede el. meget smalvingede stilke 32
- 32.** Ydre kurvblade ± stærkt nedadkrummede. Knop ikke påfaldende dugget 33
32. Ydre kurvblade hovedsagelig udadrettede. Knop stærkt dugget 34
- 33.** Bladflige moderat tandede. Frugtens småtorne af middel længde:
23. **Rødtlig Sandmælkebøtte** *T. rubérulum*
- 33.** Bladflige stærkt langtandede. Frugtens småtorne lange og tynde:
22. **Park-Sandmælkebøtte** *T. disseminátum*
- 34.** Bladfarve mørkegrøn. Bladflige næsten helrandede, fligspidser ensartede:
14. **Mørk Sandmælkebøtte** *T. brachyglóssum*
- 34.** Bladfarve lysegrøn. Bladflige tandede, fligspidser forskelligartede:
16. **Teglfrugt-Sandmælkebøtte** *T. pallidilaterítium*
- 35.** Ydre kurvblade uden hindekant, ± rødtligt anløbne. Grifler gule:
29. **Dahls Sandmælkebøtte** *T. dáhlii*
- 35.** Ydre kurvblade med tydelig hindekant, grågrønne. Støvfang grønlig 36
- 36.** Blade med tætsiddende, trekantede flige: 34. **Fanø-Sandmælkebøtte** *T. símile*
36. Bladflige ret fjernt siddende, seglformede 37
- 37.** 25-(40) cm høj. Ydre kurvblade stærkt tilbagekrummede. Forspids ca. 0,8
mm:
27. **Høj Sandmælkebøtte** *T. lacistophylloídes*
- 37.** 10-20 cm høj. Ydre kurvblade mest opadrettede. Forspids > 1,2 mm:
28. **Laset Sandmælkebøtte** *T. tortilóbum*

1. Gulgrøn Sandmælkebøtte *T. lambinónii* Soest.

Blade udbredte, smalstilkede, gulgrønne, ± krusede. Flige ofte kløvede Fligmellemrum langtandede. Ydre kurvblade oprette, ca. 7 x 2,5 mm, smalt hindekantede og med svagt udviklet pukkel [4]. Kurv ca. 30 mm, mørkegul. Randkronestribe ligeså bred som kronen. Pollen 0 el. svagt udviklet. Støvfang mørke. Frugt blegt rødbrun, med ca. 0,9 mm lang cylindrisk forspids og 7 mm langt næb. Klitter på fast bund. M.sj., kun kendt fra d. 7 (Lyngby og Stenbjerg Klit).

Den danske bestand afviger fra typen ved at have lidt bredere blade og ved at være mere tandet.

2. Lys Sandmælkebøtte *T. láetum* (Dahlst.) Raunk.

Lille lyst grågrøn plante med smalle, blege stilke og ensartet mange- og spidsfligede blade. Ydre kurvblade er ca. 5,5 x 3 mm, hindekantede og med pukkel, med udadkrummede spidser. Kurven er lysegul, 30-35 mm diam., med pollen og gule støvfang. Randkronestriben er rød. Frugt ca. 3,6 mm lang (inkl. forspids), mørkt violet-el. brunrød. Klitter og strandoverdrev. Hh. Ikke set i d. 11, 13a, 14, 18-21, 25, 26, 28, 29, 33, 35-37,40, 45a, 46-49, 51, 52.

3. Nordjysk Sandmælkebøtte *T. laetifórme* Dahlst.

Lyst grågrøn, med ± vingede, blege stilke, moderat spidse sideflige og endefsnit ofte med nogle afrundinger. Fligmellemrum ± krusede. Ydre kurvblade er smalt lancetformede, ca. 8 x 2,5 mm, med stjerneformet udstående spidser, rosafarvede kanter og uden pukkel. Kurv mellemgul, ca. 40 mm i diameter, ret løs, med pollen og gule støvfang. Randkronestribe rød. Frugt ca. 4,3 mm lang (inkl. forspids), brunrød. Klitter og strandoverdrev. Sj. (N. Jylland, endemisk). Kendt fra d. 1, 2, 5, 6, 9.

4. Gråstribet Sandmælkebøtte *T. limbátum* Dahlst.

10-15 cm. Blade lyst grågrønne, lancetformede, tæt ensartet fligede, med uvingede ± farvede stilke. Midtribbe grågrøn. Fligmellemrum ofte med en stor tand. Ydre kurvblade ca. 8 x 4 mm, tydeligt hindekantede og med tydelig pukkel, ± udadkrummede. Kurv 40-45 mm i diameter, med pollen og grønlig støvfang. Randkronestribe gråligt violet, undertiden med svagt rødligt skær. Frugt mørkt brunrød, ca. 4,3 mm lang (inkl. ca. 1 mm lang forspids). Klitter og strandoverdrev. Stedvis t.alm. i Jylland, m.sj. på Fyn, ikke set i resten af landet. Kendt fra d. 1-12, 14-17, 22-25, 27, 30, 48, 50.

5. Blågrå Sandmælkebøtte *T. gláucinum* Dahlst.

12-20 cm. Blade lyst grågrønne, ± krusede, ofte længere end kurvskafterne, med noget purpurfarvede stilke. Bladflige nær basis med stærkt nedadrettet overkant, i ydre halvdel oftest udadsvajet og med konveks underkant. Fligmellemrum med lange tænder. Endefsnit lille, trekantet el. med noget udtrukken spids. Ydre kurvblade ca. 9 x 3 mm, tydeligt hindekantede, med svag el. manglende pukkel, jævnt udadkrummede. Kurv tæt, 35-40 i diameter, uden pollen, med svagt grønlig støvfang. Randkronestribe mørkt rødligt gråviolet. Frugt lysende - brunligt rød, ca. 3,7 mm lang (inkl. ca. 0,8 mm lang forspids). Klitter og sandede pladser nær havet. Kun kendt fra Læsø (d. 3).

6. Haglunds Sandmælkebøtte *T. commíxtum* G.E. Haglund

8-15 cm. Blade lyst - middelgrønne, ± krusede, med smalle, m. el. m. purpurfarvede stilke. Sideflige seglformede med udadrettede, m. el. m. kølleformede fligspidser, stærkt tandede på overkanten, ofte også på underkanten. Endefsnit kort, med kort tungeformet

spids. Ydre kurvblade ca. 8 x 3 mm, fra tiltrykt basis med udstående - udadkrummede spidser, smalt hindekantede, med pukler. Kurv 30-35 mm i diameter, middeltæt, uden pollen, med gule grifler. Randkronestribe rødlig. Frugt brunligt rød, ca. 4,3 mm lang (inkl. ca. 1,2 mm lang forspids). Strandoverdrev, strandvolde, kystskrænter. Sj. Kendt fra d. 2, 28, 32, 33, 44, 47.

7. Fåttandet Sandmælkebøtte *T. decipiens* Raunk.; G.E. Haglund

10-20 cm. Blade mørkt grågrønne, de ydre udbredte, de indre opadrettede, alle sparsomt tandede el. uden tænder. Flige ensartede, markante, fra bred basis kort tilspidsede, med smalle ± purpurfarvede stilke. Fligmellemrum ± uvingede. Endeafsnit spidst, undertiden med kort udtrukken spids. Ydre kurvblade ca. 8 x 3 mm, ± udad- nedadkrummede, hindekantede, med pukkel. Kurv tæt - middeltæt, ca. 30 mm i diameter, konveks i profil, med rød randkronestribe. Pollen 0. Støvfang grønlig. Frugt brunligt rød, ca. 3,8 mm lang (inkl. ca. 0,9 mm lang forspids). Strandoverdrev, sandede marker nær havet. T.sj. Kendt fra d. 1-3, 12, 22a-24, 28, 30, 37, 38 42-44, 47.

8. Guldnap-Sandmælkebøtte *T. isophyllum* G.E. Haglund

8-15 cm. Blade udbredte, mørkgrønne, næsten ligesidede, med uvingede ± purpurfarvede stilke. Flige korte, brede, nedadrettede, sparsomt tandede, moderat spidse. Fligmellemrum sparsomt tandede. Endeafsnit ret kort, trekantet. Ydre kurvblade meget små (ca. 6 x 1,8 mm), udstående, næsten uden hindekant, indre kurvblade med pukler. Kurv 20-25 mm diam., tæt, uden pollen, med næsten sorte støvfang. Frugt brunligt rød, ca. 3,6 mm lang (inkl. en 0,8 mm lang forspids). Stenstrand, strandoverdrev, kystskrænter. Sjælland, Bornholm: Hh, iøv. sj. Kendt fra d. 7, 12, 13a, 16, 17, 22a, 23, 30, 35, 38, 39b-44, 45b-47.

9. Tunge-Sandmælkebøtte *T. linguatiformis* Markl.

10-15 cm. Blade mørkt grågrønne, noget hårede, med uvingede, ± purpurfarvede stilke. 3-4 ± skærformede, ofte tandede, ± nedadrettede fligpar. Fligmellemrum tandede. Endeafsnit med langt udtrukken spids. Ydre kurvblade ca. 6 x 2,3 mm, tydeligt hindekantede, med tydelig pukkel, udadkrummede. Kurv ca. 30 mm i diameter, uden pollen, med grønlig grifler. Randkronestribe mørkt gråviolet. Frugt brunrød, ca. 3,7 mm lang (inkl. ca. 1 mm lang forspids), foroven med lange, noget indadkrummede småtorne. Strandoverdrev. Ø. Danmark, m.sj. Kendt fra d. 32, 40, 38.

10. Frynse-Sandmælkebøtte *T. marginatum* (Dahlst.) Raunk.

10-15 cm. Blade noget mørkt gråligtgrønne med blåligt skær, med smalle purpurfarvede stilke. Flige udstående, seglformede, stærkt kløvede [6] med næsten trådformede spidser. Fligmellemrum krusede, stærkt langtandede, med tjærefarvede rande. Endeafsnit lille, med ± indskårne kanter og udtrukken spids. Ydre kurvblade ca. 8 x 4 mm, udstående - bueformet nedadkrummede, med tydelig hindekant og pukkel, ofte rosa anløbne. Kurv middeltæt, 35-40 mm diam., uden pollen, med grønlig støvfang. Randkronestribe rødligt gråviolet. Frugt ca. 3,6 mm lang (inkl. 0,8 mm lang forspids), foroven med lange småtorne. Strandoverdrev. M.sj., Sejerø (d. 42).

11. Parnas-Sandmælkebøtte *T. parnassicum* Dahlst. (*T. silesiacum* Dahlst. ex G.E. Haglund).

10-15 cm. Blade grønne, med smalle ± purpurfarvede stilke. Flige oftest tætsiddende foroven i bladet, noget krumme, helrandede, med kort stump spids, i nedre del af bladet fjerne. Endeafsnit meget kort, ofte bredere end langt, med kort afsat tip. Fligmellemrum

helrandede el. (i nedre halvdel) med tænder. Ydre kurvblade små, ca. 6 x 2,5 mm, ± udadkrummede, med smal hindekant og med pukkel. Kurv tæt, ca. 25 mm, med bådformet sammentrukne kronespids, uden pollen, med grønlig støvfang. Randkronestribe rødgrå. Frugt ca. 3,7 mm lang (inkl. 0,9 mm lang forspids), foroven med middellange småtorne. Kystskrænter, strandoverdrev og -volde. Øerne: t.alm., Jylland: sj. Kendt fra d. 9, 13b, 22a-24, 27-45b, 53.

12. Rubin-Sandmælkebøtte *T. rubicundum* (Dahlst.) Dahlst.

10-15 cm. Spinkel, opret plante med trådfine, stærkt purpurfarvede stilke. Blade mørkegrønne, krusede. Flige udstående, seglformede, ofte med opadsvajet linjeformet - køllefornet spids, ± stærkt tandede på både over- og underkant. Endeafsnit lille, med udtrukken spids. Fligmellemrum uvingede, tandede. Kurvskaft helt glat under kurven. Ydre kurvblade ca. 5 x 3 mm, ægformede, oprette, hindekantede, med pukkel. Kurv middeltæt, 30-35 mm diam., med el. uden pollen, med grønlig støvfang. Randkronestribe rødlig. Frugt ca. 4,7 mm (inkl. 1,2 mm lang for-spids), mørkt brunviolet. Kystskrænter, strandoverdrev, klitlavninger. Sj. Kendt fra d. 1, 2, 24, 30, 42-44, 45b, 47.

13. Mellembrodt Sandmælkebøtte *T. taeniatum* G.E. Haglund

10-15 cm. Roset ± udbredt. Blade grågrønne, let hårede, med uvingede, purpurfarvede stilke. Bladflige ensartede, trekantede med let konvekse overkanter, sparsomt tandede el. helrandede. Endeafsnit markant, trekantet - hjerteformet, spidst el. afrundet. Fligmellemrum oftest med et par modsatte, ret store tænder. Kurvskaft kraftigt spindelvævshåret, brunrødt anløbet. Ydre kurvblade ca. 6 x 3 mm, æglancetformede, ± stærkt nedadkrummede, med tydelig hindekant og pukkel, ofte rosa anløbne. Kurv 25-30 mm i diameter, middeltæt, uden pollen, med grønlig støvfang. Randkronestribe rødligt gråviolet. Frugt ca. 4 mm lang (inkl. ca. 0,8 mm lang forspids), violetrød. Strandoverdrev, kystskrænter, klitlavninger. Bornholm: T.alm., iøv. sj. Kendt fra d. 1, 2, 28, 30, 37, 39a, 41, 44, 45b, 47.

14. Mørk Sandmælkebøtte *T. brachylóssum* (Dahlst.) Raunk.

10-15 cm. Blade mørkegrønne, med uvingede, ± røde stilke og ofte med rødligt anløbne midtribber. Sideflige trekantede, let nedadrettede, noget usymmetriske og ofte alternerende, sparsomt tandede. Fligmellemrum helrandede - ± tandede, kun svagt krusede. Endeafsnit kort, med lille afsat tip. Knop stærkt dugget, med en ca. vandret krave af ± kraftigt anløbne kurvblade. Kurvblade ca. 8 x 2,5 mm, svagt hindekantede, med pukkel. Kurv ca. 30 mm diam., med pollen og grønlig støvfang, kun åben i kort tid hver dag og sjældent helt åben. Randkronestribe rødlig. Frugt mørkt teglrød, ca. 3,7 mm lang (inkl. ca. 0,9 mm lang forspids). Klitter, strandenge, kystnære sandede overdrev, grusgrave og brakmarker i indlandet. T.alm. Kendt fra alle d. undt. 52.

15. Bakke-Sandmælkebøtte *T. lacistophýllum* (Dahlst.) Raunk.

10-15(-20) cm. Roset ± opret, blade grågrønne. Bladstilke smalle, uvingede, purpurfarvede. Bladflige seglformede med lang, linjeformet, ofte opadsvajet (el. enkelte kortere, med afrundet) spids, helrandede el. med en lang tand på underkanten. Fligmellemrum smalle, oftest med én el. flere lange tænder. Endeafsnit ender i en forlænget, smal spids. Ydre kurvblade lancetformede, ca. 8 x 2,5 mm, smalt hindekantede, spilet [7] udadrettede. Kurv vidt åben, ca. 40 mm i diameter, løs, lysegul, med pollen og grønlig støvfang. Frugt brunrød med violet skær, ca. 4 mm lang (inkl.

ca. 1 mm lang forspids). Klitter, overdrev, grusgrave, sandede vejkanter og brakmarker. Alm. i de fleste sandede egne, også i indlandet. Ikke set i d. 4, 34, 40, 45a, 52.

16. Teglfugt-Sandmælkebøtte *T. pallidilateritium* M.P. Christ.

15-25(-30) cm. Roset delvis opret. Blade lancetformede - bredt lancetformede, lyst gråligt gulgrønne, ret krusede. Bladstilke uvingede, de yderste blege, de indre let purpurfarvede. Bladflige utydeligt seglformede - trekantede, på over- og underkanter ± tandede, med spidse el. (ofte) afrundede fligspidser. Endeafsnit trekantede, ofte med lidt udtrukken spids. Ydre kurvblade ca. 10 x 3,5 mm, grågrønne, smalt hindekantede, bueformet nedadbøjede, med svag pukkel. Kurv ca. 35 mm i diameter, middeltæt, med pollen og grønlig støvfang. Frugt blegt brunligrød, ca. 3,8 mm lang (inkl. 0,9 mm lang forspids). Sandede, kystnære egne, parker. M.sj. Kendt fra d. 12, 13b, 22b, 39b, 40.

17. Wessbergs Sandmælkebøtte *T. wessbergii* H. Øllg. (*T. dunense* auct.)

10-25 cm. Roset udbredt - opret, med ydre bladstilke blege, indre m. el. m. farvede. Blade mellemgrønne, noget krusede, bredt lancetformede, midtribben ofte tiltagende farvet opefter. Sideflige udstående, helrandede, jævnt afsmalnende, el. ± seglformede med ± tydeligt kølleformet spids, på begge kanter rigt tandede. Endeafsnit af samme størrelse som sidefligene, med differentieret kortere el. længere udtrukken spids. Fligmellemrum ret lange, ± tandede. Skafter opefter tiltagende brunligt farvede. Ydre kurvblade ca. 8 x 3,5 mm, kraveformet udstående, ± stærkt violetanløbne, med svag el. manglende hindekant, med pukkel. Kurv 35-40 mm i diameter, tæt, konveks, med pollen og grønlig støvfang. Randkronestriben rødgrå. Frugt brunligt rød, ca. 3,7 mm lang (inkl. ca. 0,9 mm lang forspids). Strandenge, overdrevsskrænter, kystnære diger og urolig bund. Limfjordsegnene: sj., iøvr. m.sj. Kendt fra d. 8, 9, 13b, 15-17, 29, 30, 42, 51.

18. Smalfrugtet Sandmælkebøtte *T. pròximum* (Dahlst.) Raunk.

10-20 cm. Roset ± nedliggende. Blade mørkgrønne, lancetformede, ofte længere end kurvskafterne, med temmelig mange ensartede, nedadrettede, trekantede, spidse flige og med smalle purpurfarvede stilke. Bladflige ofte fint - groft tandede på overkanterne, undertiden også kløvede [6]. Endeafsnit kort, trekantet. Fligmellemrum ofte spidsvinklede. Ydre kurvblade ca. 8 x 2,5 mm, lancetformede, nedadbøjede, næsten uden hindekant og ofte også uden pukkel. Kurv ca. 30 mm i diameter, middeltæt, konveks i profil, uden pollen, med grønlig støvfang. Frugt brunligt rød, ca. 4,2 mm lang (inkl. 1,2 mm lang forspids), tenformet, med lange, næsten tiltrykte småtorne i øvre del. Strandnære, sandede områder, undertiden også i indlandet. T.alm. Kendt fra d. 1, 3, 5-20, 22a-25, 27, 28, 30-39a, 41-48, 50, 53.

19. Skånsk Sandmælkebøtte *T. scánicum* Dahlst.

10-20 cm. Roset løs, delvis opret, langstilket. Blade lancetformede, sparsomt krusede, mellemgrønne med ± purpurfarvede, uvingede stilke. Sideflige noget forskelligartede, udstående - let nedadrettede, ofte kløvede [6]. Endeafsnit typisk med forlænget smal spids med nogle indskæringer i randene nær grunden. Fligmellemrum slørede af lange tænder. Ydre kurvblade ca. 8 x 3,5 mm, spilet [7] og regelmæssigt moderat udadkrummede, med smal hindekant og svag pukkel. Kurv 30-35 mm i diameter, tæt, konveks, med pollen og næsten sorte støvfang. Randkronestriben rødligt grå. Frugt brunrød, ca. 3,9 mm lang (inkl. ca. 1,2 mm lang, noget tornet forspids), foroven med lange småtorne. Nær kysterne, ofte på lidt urolig, sandet bund (vejskrænter, sandede

vejkanter, havnepladser, klitter), men også strandoverdrev. Øerne: Hh, iøvr. sj. Kendt fra d. 12, 22a-23, 32-39a, 41, 43-45a.

20. Tråd-Sandmælkebøtte *T. tenuilóbum* (Dahlst.) Dahlst.

10-20 cm. Ligner foregående, men er nedliggende. Bladene er bredere og er ofte i næsten alle dele linjeformede. Kurvblade er længere, smallere (11 x 2,5 mm), stærkere nedadrettede. Kurv løsere med lysere (grønlig) støvfang. Frugt 3,4 mm lang (inkl. 1 mm lang, glat forspids). Strandoverdrev, kystnære sandede pladser, klitheder. Sj. Kendt fra d. 3, 12, 28, 32, 38, 43, 44, 46.

21. Diskret Sandmælkebøtte *T. discrétum* H. Øllg. (*T. laetiforme* auct.)

10-20 cm. Blade grågrønne med svagt blåligt skær. Ydre bladstilke blege, indre ± rødlig. Bladflige ± seglformede, stærkt nedadrettede, som unge næsten helrandede, som ældre stærkt tandede på overkanten el. kløvede. Endeafsnit med gradvis forlænget spids. Fligmellemrum tandede. Ydre kurvblade lancetformede, ca. 7 x 2 mm, jævnt udad- nedadkrummede, rødligt anløbne, med smal hindekant og pukkel. Kurv 25-30 mm i diameter, med flad - svagt konveks profil. Randkronestribe rødligt grå. Frugt mørkt rødbrun med violet skær, ca. 4,2 mm lang (inkl. 1,2 mm lang forspids). Klitter, kystnære sandmarker. Jylland, sj. Kendt fra d. 1-3, 6, 12, 27, 50.

22. Park-Sandmælkebøtte *T. disseminátum* G.E. Haglund

10-20 cm. Blade lyst grågrønne, næsten glatte, med violette, uvingede stilke. Bladflige brede, ofte med konveks, stærkt tandet overkant. Endeafsnit aflangt med tandede sider el. (i inderblade) med langt udtrukken spids. Fligmellemrum tandede. Ydre kurvblade ca. 9 x 2,5 mm, udad- nedadkrummede, smalt hindekantede, uden pukkel. Kurv 35-40 mm i diameter, med konveks profil, med pollen og næsten sorte støvfang. Randkronestribe mod spidsen af kronens fulde bredde, gråviolet. Frugt rødbrun, ca. 4,3 mm lang (inkl. ca. 1 mm lang, fornedet småtornt forspids). Strandoverdrev, sandede kystnære marker, tilfældig i brakmarker, i plæner i parker samt på byggegrunde. Sj. Kendt fra d. 3, 16, 21, 32, 39a, 41, 45b, 48.

23. Rødlig Sandmælkebøtte *T. rubérulum* Borgv. & Dahlst.

10-20 cm. Blade lyst gråligt grønne med blåligt skær og svagt farvede bladstilke. Bladflige brede med kort, skarp spids, på overkanten m. el. m. skarpt tandede, ofte alternerende. Endeafsnit stort og bredt, med tandede el. noget indskårne sider. Fligmellemrum flade, næsten helrandede. Af de ydre kurvblade er de indre lancetformede (ca. 10 x 2 mm), opadrettede, de yderste bredere (ca. 10 x 3,5 mm), nedadkrummede, hindekantede, med svag pukkel. Kurv 30-35 mm i diameter, med pollen og grønlig støvfang. Randkronestriben rødligt gråviolet. Frugt rødbrun, 3,5 mm lang (inkl. ca. 0,8 mm lang forspids). Strandvolde og sandet strandmark. M.sj. d. 44 (Alholm i Isefjorden).

24. Skagen-Sandmælkebøtte *T. látulum* H. Øllg.

10-15 cm. Roset ofte med tunika, med ± oprette blade. Blade mellemgrønne, næsten glatte, med stilke, som i ydre blade er blege og ofte ± vingede, i indre blade ± rødpurpur og uvingede. Fligene er ensartede, ofte meget brede med konveks helrandet overkant og kort spids. Fligmellemrummene er ret korte. Endeafsnit kort, afrundet el. jævnt tilspidset, helrandet. Ydre kurvblade ca. 7 x 2 mm, stærkt udad- nedadkrummet, med hindekant og pukkel. Kurv ca. 35 mm i diameter, med flad el. svagt konveks profil, med pollen og grønlig støvfang. Randkronestribe rødlig. Frugt mørkt brunrød med violet

skær, ca. 3,5 mm lang (inkl.ca. 0,8 mm lang forspids). Urolig klit. Kun i NV. Jylland (endemisk), d. 1, 2.

25. Skarp Sandmælkebøtte *T. acutilimbátum* H. Øllg.

10-15 cm. Mørkt grågrøn, udbredt roset. Blade med smalle moderat purpurfarvede stilke og ensartede, sylspidse, helrandede (undertiden kløvede) sideflige med svagt konvekse fligunderkanter. Fligmellemrum spidsvinklede, helrandede el. med en enkelt spids tand. Ydre kurvblade ca. 8 x 2,5 mm, grålige el. rosa-anløbne, stærkt nedadkrummede, tydeligt hindekantede, med pukkel. Kurv ca. 40 mm diam., løs, med konveks profil, med pollen og grønlig støvfang. Randkronestribe grålig. Frugt lysende brunrød, undertiden med violet skær, ca. 4,6 mm lang (inkl. ca. 1,2 mm lang forspids). Klitter, undertiden som pionerplante. Kun i NV. Jylland (endemisk), d. 1, 2, 5, 6.

26. Solplet-Sandmælkebøtte *T. dissímile* Dahlst.

10-18 cm. Roset udbredt. Blade mellemgrønne, bredt lancetformede, med 4-6 fligpar, svagt hårede. Flige trekantede, skråt nedadrettede, med helrandede - fint tandede - langtandede el. sjældnere kløvede fligoverkanter, og ofte med en spids tand på underkanten. Stilkfarve svagt rosa. Ydre kurvblade ca. 8 x 3,5 mm, udstående, grågrønne, med bred hvid hindekant og pukkel. Kurv 30-35 mm i diameter, uden pollen og med næsten sorte støvfang. Randkronestribe grålig. Frugt gråbrun, ca. 4,3 mm lang (inkl. ca. 1,2 mm lang, glat forspids), foroven med lange, lidt indadkrummede småtorne. Kystnære sandmarker, strandvolde. M.sj. Kendt fra Sejerø og Hesselø (d. 42, 43).

27. Høj Sandmælkebøtte *T. lacistophylloides* Dahlst. (*T. pseudolacistophýllum* Soest).

20-35 cm høj, meget slank ± opret plante med rosafarvede stilke. Sideflige seglformede med linjeformet, mod spidsen lidt bredere spids. Fligmellemrum uvingede, med lange, næsten trådformede tænder. Knop stærkt dugget. Ydre kurvblade ca. 11 x 3,8 mm, stærkt, men jævnt nedadkrummede, med svag pukkel. Kurvdiameter ca. 50 mm. Med pollen, støvfang svagt grønlig. Frugt gråbrun, ca. 4 mm lang (inkl. ca. 0,8 mm lang forspids). Sandede marker, plæner. Alm. i Viborgeggen (d. 14), opr. indført, iøv. m. sj. (d. 20, 34, 41, 53).

28. Laset Sandmælkebøtte *T. tortilóbum* Florstr.

10-20 cm. Roset delvis opret. Blade gråligt grønne, stærkt krusede, med ± vredne flige, ± hårede, med smalle, stærkt purpurfarvede stilke. Bladflige seglformede med forskelligt rettede, kølleformede fligspidser, ± tandede på både over- og underkanter. Endeafsnit lille, med smalt tungeformet spids. Fligmellemrum smalle, stærkt tandede. Kurvknop stærkt dugget. Ydre kurvblade 8 x 3,5 mm, med ± purpurfarvede spidser, oprette, hindekantede, med pukkel. Kurv 35-40 mm i diameter, med flad el. svagt konveks profil, med pollen og næsten sorte støvfang. Frugt gråbrun, ca. 4,9 mm lang (inkl. ca. 1,3 mm lang forspids). Spontan på Møns sydkyst og Sydfalster, iøv. indført i park. M.sj. Kendt fra d. 13b, 37, 38.

29. Dahls Sandmælkebøtte *T. dáhlii* Dahlst.

10-20 cm. Roset ± udbredt. Blade smalt lancetformede, mørkgrønne, med gråblåt skær. Bladstilke svagt rosa- purpurfarvede. Bladflige ensartede, stærkt nedadrettede, oftest helrandede. Fligmellemrum ikke krusede, ± tandede, ± tjærefarvede. Ydre kurvblade 10-11 x 2 mm, udadrettede el. lidt nedadkrummede, spidse, uden hindekant og pukkel. Kurv ca. 40 mm diam., middeltæt - tæt, med næsten flad profil, uden (el. sj. med) pollen. Støvfang gule el. svagt grønligt anløbne. Randkronestribe rødligt grå. Frugt

rødbrun - brun, ca. 3,6 mm lang (inkl. 0,8 mm lang forspids), foroven med lange og tynde småtorne. Strandoverdrev, sandmarker nær kysten, sandede gårdspladser og brakmarker. T.sj. (udbredelse utilstrækkelig kendt). Foreløbig kendt fra d. 1-3, 6, 7, 9, 10, 13a, 15, 22a, 17, 20, 24, 27, 41-43, 45a, 46.

30. Pil-Sandmælkebøtte *T. dentosum* M.P. Christ.

10-25 cm. Blade lancetformede, udbredte - ± oprette, grågrønne med blåligt skær. Bladstilke ± purpurfarvede, Sideflige nedadrettede, trekantede, ofte med et svagt knæk udad midtpå, helrandede el. med en enkelt spids tand midt på overkanten. Fligmellemrum spidsvinklede, helrandede el. svagt tandede. Ydre kurvblade 10,5 x 3,5 mm, jævnt udadbuede, tydeligt hindekantede, uden pukkel. Kurv middeltæt - tæt, 40 mm i diameter, uden pollen, med gule el. svagt grønlig støvfang. Randkronestriben rødligt grå. Frugt gråbrun, ca. 4 mm lang (inkl. ca. 0,9 mm lang forspids), foroven med lange tynde småtorne. Næb 11-12 mm langt. Strandoverdrev, -skrænter, sandet mark nær strand. Bornholm: Hh, iøvr. sj. Kendt fra d. 13a, 14, 22a, 22b, 27, 39a-41, 45b, 47.

31. Jysk Sandmælkebøtte *T. frondatum* H. Øllg.

10-20 cm. Blade lancetformede, oftest skråt opadrettede, mellemgrønne med gråligt skær, kun svagt hårede, med uvingede - smalt vingede, m. el. m. svagt rødlige stilke. Sideflige med bred basis og m. el. m. tydeligt afgrænset linjeformet ydre halvdel, helrandede - sparsomt tandede. Endeafsnit ret lille, med lidt udtrukken spids. Fligmellemrum grønne. Ydre kurvblade ca. 8 x 2,5 mm, buetformet udad-nedadkrummede, smalt hindekantede. Kurv 35-40 mm, uden pollen. Frugt lyst rødbrun, ca. 3,7 mm lang (inkl. ca. 0,6 mm lang forspids), næb ca. 10 mm. Klit, sandet brakmark. Jylland, t.sj., Fyn, m.sj., kendt fra d. 8-10, 14-17, 20, 22a, 28, 50.

32. Grov Sandmælkebøtte *T. fulvum* Raunk.

10-25 cm. Udbredt roset af mørkt grågrønne, m. el. m. krusede blade med oftest noget tjærefarvede fligmellemrum og svagt farvede stilke. Sideflige brede, spidse. Endeafsnit oftest med konvekse overkanter og kort spids. Ydre kurvblade udad-nedadkrummede, hindekantede. Kurv lyst gul, med gule - svagt grålige støvfang, uden pollen. Frugt gulligt, rød- el. gråligt brun, ca. 3,5 mm lang, (inkl. ca. 0,7 mm lang forspids), næb 10-11 mm. Klit, strandmark, overdrev og sandet brakmark. Hh., mest mod NV, kendt fra d. 1-32, 37-39a, 41-45b, 48, 50.

33. Karelsk Sandmælkebøtte *T. isthmícola* Lindb. fil.

15-25 cm. Blade lancetformede, de ydre udbredte, de indre oprette, grågrønne, med svagt purpurfarvede, oftest uvingede stilke. Sideflige trekantede, ensartede, moderat spidse, oftest helrandede, men i grovere former med små tænder på både over- og underkanter. Fligenes underkanter ± konvekse. Ydre kurvblade ret små, ca. 7 x ca. 2 mm, med svag hindekant og oftest kun små pukler. Kurv 30-35 mm i diameter, ret tæt, oftest uden pollen, med grønlig støvfang. Frugter blegt rødbrune, ca. 4 mm lange (inkl. 0,8 mm lang forspids), næb ca. 12 mm. Klit og strandmark. Sj. Kendt fra d. 2, 8, 12, 16, 17, 21, 27 (Fanø), 43 (Hesselø).

34. Fanø-Sandmælkebøtte *T. símile* Raunk.

15-25 cm. Blade mørkgrønne, med mange, tætsiddende, ensartet trekantede sideflige. Ydre kurvblade udadkrummede, med smal hindekant. Kurv 30-35 mm, med grønlig grifler og pollen (undertiden svagt udviklet). Dårligt kendt art, forsvundet? Tidligere kendt fra d. 27 (Fanø, Blåvands Huk).

35. Grå Sandmælkebøtte *T. cínulum* G.E. Haglund

15-35 cm. Blade lyst grågrønne, m.l.m oprette, med smalle, udstående el. svagt bagudrettede sideflige. Fligmellemrum lange, grønne, uden tjærefarvning, ofte med lange tænder. Endeafsnit ± indskåret, med kort spids, oftest større end sidefligene. Ydre kurvblade ca. 10 x 2,5 mm, udadrettede, grågrønne, med smal hindekant og svagt udviklede eller helt manglende pukler. Kurv ca. 35 mm. i diameter, tæt, uden pollen, med gule - svagt grålige grifler. Frugter gulligt-gråbrune, ca. 4 mm lange (inkl. 0,7-1,0 mm lang forspids), med lange næsten rette torne, næb ca. 10 mm. Stenet strand, kystnære grusede pladser og vejkanter. N. Jylland, m.sj. Kendt fra d. 9, 11.

36. Fåfliget Sandmælkebøtte *T. microlóbum* Markl.

10-20 cm. Blade mørkgrønne, med ret få, brede, trekantede, næsten helrandede flige med næsten rette kanter. Ydre kurvblade udstående - nedadkrummede, 1-2 mm brede, uden hindekant, med svag el. manglende pukkel. Kurv lille (20-25 mm.), ret tæt, med sorte støvfang, uden pollen. Frugt gråbrun. M.sj. d. 41 (Korsør), forsvundet?

C Kalkmælkebøtter *Taraxacum* sect. *Palústria*

10-20 cm. Ret små, smalbladede, næsten glatte arter, hvis ret fåbladede rosetter gemmer sig i den omgivende vegetation og kan minde om Høst-Borst (*Leontodon autumnalis*). Blade uplettede, flade - ± randede, noget kødede, ufligede el. med korte og brede el. længere og smalle sideflige. Bladstilke ± rosa - purpurfarvede, ikke finstribede. Kurvskafter ofte skinnende brunrosa, længe nedbøjede. Kurvknop ægformet, med tiltrykte, korte og brede, undertiden næsten hjerteformede kurvblade, som ofte er meget bredt hindekantede, hos nogle arter med en sortgrøn midtzone. Kurv tæt, med ± flad profil, sjældent med pollen, med gule - svagt grønlig støvfang. Frugter gråbrune, ± tenformede, med svage småtorne, forspids 0,9-1,3 mm lang, cylindrisk, næb kort (6-10 mm).

Kalkmælkebøtter er bundet til lysåbne naturenge på mineralrig bund. Særlig arterne fra ferske enge er sjældne og hensynskrævende.

T. litorale kan føres til Kalkmælkebøtter som følge af krav til artens voksested og de ± oprette kurvblade.

Atlantmælkebøtter har også tiltrykte ydre kurvblade og kurve uden pollen, men kendes på ± violetplettede og ruhårede blade med finstribede, langt kraftigere midtribber og bredere frugter.

1. Kurve med pollen [3]	2
1. Kurve uden pollen	3
2. Blade grågrønne, linje-lancetformede med fjernt og asymmetrisk siddende tænder el. korte, smalle og stumpe flige. Endeafsnit linjeformet, helrandet:	
6. Bayerisk Kalkmælkebøtte <i>T. baváricum</i>	
2. Blade dybgrønne, lancetformede med markante, næsten symmetrisk siddende flige. Endeafsnit ± tungeformede, ofte med små tænder:	
7. Anker-Kalkmælkebøtte <i>T. ancoríferum</i>	
3. Ydre kurvblade med ± skinnende, sortgrøn midtzone	6
3. Ydre kurvblade mørkegrønne - lysegrønne, uden (el. sj.) med markant midtzone	4
4. Afblostmestrede kurve med ± indsænket basis. Skafter helt glatte under kurven. Sideflige manglende el. triangulære	5
4. Afblostmestrede kurve med afrundet - svagt konisk basis. Skafter med få hår under kurven. Sideflige aflangt trekantede el. linjeformede:	
5. Salt-Kalkmælkebøtte <i>T. bálticum</i>	
5. Sideflige manglende el. kun antydet. Ydre kurvblade tiltrykte, højst 7 mm lange, med jævne, tiltrykte rande. Fuldt blomstrende kurv indtil 35 mm i diameter:	
1. Dansk Kalkmælkebøtte <i>T. dánicum</i>	
5. Sideflige tydelige, triangulære. Ydre kurvblade tiltrykte - noget udstående, indtil 11 mm lange, med ± bølgede, ofte tilbagebøjede rande. Fuldt blomstrende kurv indtil 45 mm i diameter:	
8. Limfjords-Kalkmælkebøtte <i>T. egrégium</i>	
6. Ydre kurvblade bredt hindekantede. Sideflige korte, udstående, tilspidsede. Blade lancetformede	7

6. Ydre kurvblade med meget smal hvid hindekant. Sideflige lange, nedadrettede, ikke tilspidsede. Blade bredt lancetformede:

9. **Hudzioks Kalkmælkebøtte** *T. subalpinum*

7. Ydre kurvblades antal 11-16. Endeafsnit kort. Sideflige korte, tydelige.

Kurvskafter let brunpurpurfarvede - grønlige 8

7. Ydre kurvblades antal ca. 9. Endeafsnit ret langt, spydformet. Sideflige svagt udviklede. Kurvskafter stærkt purpurbronzefarvede:

2. **Brandenburgs-Kalkmælkebøtte** *T. brandenbúrgicum*

8. Rosetten ved basis oftest med tæt klædning af brune hår. Fligmellemrum i øvre del af bladet ± vingede. Alle flige sylspidse:

4. **Kanal-Kalkmælkebøtte** *T. marítimum*

8. Rosetbasis ikke brunhåret. Fligmellemrum oftest uvingede. Flige moderat spidse:

3. **Sjællands-Kalkmælkebøtte** *T. austrinum*

1. Dansk Kalkmælkebøtte *T. dánicum* H. Øllg. (*T. suecicum* auct.)

10-15 cm. Blade nedliggende - opstigende, bredest mod spidsen, gråligt grønne, ufligede, med småtænder, sj. m. antydninger af flige. Kurvskafter helt glatte under kurven. Kurve efter afblomstring med tvær - let indsænket basis. Ydre kurvblade ensfarvet meget lyst grønne, helt tiltrykte. Kronstriber røde. Frugtens forspids ca. 1,5 mm lang. På kalkrige strandenge. M.sj. (endemisk), kendt fra d. 2, 5, 6, 8, 10.

2. Brandenburgs-Kalkmælkebøtte *T. brandenbúrgicum* Hudziok

15-20 cm. Blade opstigende - oprette, lancetformede, grønne med blygråt skær. Skafter m. få hår under kurven. Ydre kurvblade få (ca. 9), ca. 7 x 5 mm. Kurv ca. 30 mm diam., med svagt rødspidsede indre kroner. Frugt tenformet, næsten uden småtorne. Strandenge. M.sj., kun kendt fra Ulvshale (d. 38, nordligst kendte forekomst).

3. Sjællands-Kalkmælkebøtte *T. austrinum* G.E. Haglund

15-20 cm. Blade opret-udstående, lancetformede, lyst - mørkt grønne, med symmetrisk siddende, korte, udstående sideflige, som kan have en enkelt tand på overkanten. Kurvskafter svagt hårede under kurven. Ydre kurvblade ca. 12-14 i antal, ca. 7 x 4,0-4,5 mm. Kurv ca. 30 mm diam. Frugtens småtorne veludviklede. Kalkrige strand- og indlandsenge med lav vegetation. M.sj., d. 36, 42, 43 (tidl. 23, 38, 39a, 40, 41).

4. Kanal-Kalkmælkebøtte *T. marítimum* Hagend., Soest & Zevenb.

10-20 cm. Rosetbasis oftest lysebrunt håret. Blade oprette - udstående, med tyngdepunktet i øvre del, mørkt grågrønne, med brunlig midtribbe og korte, meget spidse flige. Kurvskaft m. el. m. håret. Ydre kurvblade ca. 6,5 x 5,5 mm. Frugt med få tydelige og mange ganske små småtorne. Kalkholdige enge nær kysten. M.sj., kendt fra Amager, d. 45a, 46 (tidl. 44).

5. Salt-Kalkmælkebøtte *T. bálticum* Dahlst.

8-20 cm. Blade opstigende - opadrettede, ofte rendformede, fligede, med trekantede og nedadrettede el. linjeformede og udstående flige, undertiden med let krummet spids. Kurvskafter med enkelte hår under kurven. Kurvsvøb oftest næsten ensartet lysegrønt, ydre kurvblade tiltrykte el. efterhånden med let udstående spidser, randzone utydeligt afgrænset. Frugt svagt småtornet. Strandenge. Hh., kendt fra d. 2, 3, 5, 6, 8-11, 13b, 15, 22a, 23-25, 28-30, 32-39a, 40-47, 48, 52, 53.

6. Bayersk Kalkmælkebøtte *T. baváricum* Soest (*T. calcem-amans* Hudziok)

10-20(-25) cm. Bladstilke røde. Blade udstående - opadrettede. Kurvskaft håret under kurven. Ydre kurvblade ca. 14, tilspidsede, tiltrykte, ca. 7 x 4,5 mm, med blank sortgrøn midtzone og kontrasterende, lysende hvid hindekant. Kurven med pollen. Støvfang mørkt grønlig. Frugtens forspids meget lang (1,5-2,0 mm). Fugtige, mineralrige enge med lav vegetation. M.sj. Lolland (d. 36, nordligst kendte forekomst).

7. Anker-Kalkmælkebøtte *T. ancoríferum* Hudziok

15-25 cm. Blade oftest opadrettede, mørkgrønne, med omtrent symmetrisk siddende flige. Kurvskaft håret under kurven. Ydre kurvblade ca. 13, tiltrykte, ca. 8,5 x 4,5 mm, med blank, sortgrøn midtzone og mindre kontrasterende grårosa farvet hindekant. Frugtens forspids 1,2-1,5 mm lang. Fugtige, mineralrige enge. M.sj. Lolland (d. 36, nordligst kendte forekomst).

8. Limfjords-Kalkmælkebøtte *T. egrégium* Markl. (*T. truncátum* H. Øllg. ined.)

10-20 cm. Blade udbredte - opstigende, gråligt grønne, glatte, oftest tydeligt fligede. Ydre kurvblade ca. 12, tiltrykte - opret udstående, ca. 10 x 4 mm, først lyse, siden urent rosafarvede, ofte med svage længdefolder og noget bølgede kanter. Hindekant oftest uklart afgrænset. Afblomstret kurv med tvær basis. Frugtens forspids ca. 1,1 mm lang. Strandenge. M.sj., kun ved Limfjorden (endemisk), kendt fra d. 2, 5, 6.

9. Hudzioks Kalkmælkebøtte *T. subalpínium* Hudziok

15-30 cm. Blade oprette, rent grønne, med lange, smalle stilke og veludviklede store, næsten butte, nedadrettede flige. Knop lille i forhold til plantens størrelse, sortgrøn, med korte, fast tiltrykte ydre kurvblade næsten uden hindekant. Kurv tæt, ca. 30 mm diam., med rudimentært pollen. Brakjord, enge. M.sj., kendt fra d. 33 (indført?).

D Atlantmælkebøtter *Taraxacum* sect. *Spectabilia*

10-25 cm. Lave, men kraftige planter med udbredt roset, der ofte sidder dybt i den omgivende vegetation. Blade oftest grågrønne og ± krusede, noget ru af stive hår, med spredte pletter på oversiden, sjældent helt rødligbrune og blanke. Midtribber vinrøde, på oversiden finstribede [8], meget kraftige, i helt unge blade næsten dominerende. Bladstilke uvingede (el. smalvingede). Kurvskafter længe nedbøjede, ± brunviolette, helt oppe under kurven med en iøjnefaldende gulgrøn ring. Kurvknopper ægformede, som unge ofte nikkende. Ydre kurvblade æglancetformede, først tiltrykte, efter afblomstring med udstående spidser, lysegrønne el. med mørkviolette rande. Kurv ret tæt, uden pollen, med lysende rød randkronestribe. Frugt gråbrun, kraftig, 4,8-5,3 mm lang, med kraftig, svagt konisk, ca. 0,6 mm lang forspids. Atlantmælkebøtter vokser på naturenge og i klitlavninger i den nordvestlige del af landet. Blomstringstiden falder ca. en uge efter de øvrige sektioners. En art (Rød Atlantmælkebøtte) dyrkes undertiden og er set forvildet ved planteskoler.

På grund af de tiltrykte ydre kurvblade kan Atlantmælkebøtter minde om Kærmælkebøtter og Kalkmælkebøtter. Sidstnævnte sektion er dog spinklere og har glatte, ikke-krusede blade med jævnt farvede ribber og stilke, samt meget slankere frugter med længere, cylindrisk forspids. Kærmælkebøtter har også uplettede, sparsomt hårede blade og kurve uden pollen, men kendes på midtribber uden finstribning [8].

1. Blade grågrønne, matte, med få spredte violette pletter på oversiden 2
1. Blade rødligbrune, blanke, uden pletter: 3. [Rød Atlantmælkebøtte](#) *T. rubifolium*
2. Bladfligrygge med ret, konkavt el. bugtet forløb. Endeafsnit ret lille. Ydre kurvblade ofte mere end 4 mm brede. Blomstrende kurv middeltæt - tæt:
 1. [Kimbrisk Atlantmælkebøtte](#) *T. cimbricum*
2. Bladfligrygge tydeligt konvekse. Inderblades endeafsnit oftest stort. Ydre kurvblade ca. 3,5 mm brede. Blomstrende kurv løs:
 2. [Hyrde-Atlantmælkebøtte](#) *T. faeroënsis*

1. **Kimbrisk Atlantmælkebøtte** *T. cimbricum* Wiinst.

10-20 cm. Lav, ret kraftig plante med udbredte, noget krusede blade med kraftig, m. el. m. stærkt farvet, finstribet midtribbe. Flige svagt - stærkt udviklede, med udstående spidser. Kurv 45-50 mm diam., med lysende rød randkronestribe. Vældenge, engoverdrev, klitlavninger. Alm. i N. Jylland, sj. i S. Jylland, i øvr. manglende. Kendt fra d. 1, 2, 4-11, 13a-21, 22b, 25-27.

2. **Hyrde-Atlantmælkebøtte** *T. faeroënsis* (Dahlst.) Dahlst. (*T. pastoräle* H. Øllg. ined.) 15-25 cm. Større end foregående - adskilles i øvrigt på nøglekaraktererne (se ovenfor). Kølige engoverdrev, vældprægede pilekrat. M.sj. Kendt fra d. 14 (Funder).

3. **Rød Atlantmælkebøtte** *T. rubifolium* Rasmussen

10-20 cm. Lav plante med udbredte, noget krusede, blanke, rødbrune blade. Flige udviklede, nedadrettede. Kurv ca. 45 mm diam. Dyrket og sj. forvildet på tørvejord. Kendt fra d. 14 (opr. Færøerne).

E Pletmælkebøtter *Taraxacum* sect. *Naevosa*

10-25(-30) cm. Ret små - middelstore planter med udbredt roset, ofte integreret i den omgivende vegetation. Blade mørkt - gråligt grønne, sparsomt - kraftigt hårede, ukompliceret fligede, med el. uden spredte pletter på oversiden, sjældent næsten dækket af ± sammenhængende pletter. Fligmellemrum er uden mørke "tjære"partier. Midtribber på oversiden finstribede [8]. Bladstilke uvingede - bredvingede. Kurvknopper lyst - mellemgrønne, ofte kraftigt duggede. Ydre kurvblade smalt - bredt lancetformede, hvidligt - mørkt grønne, opret-udstående - jævnt buetformet udadkrummede, ofte med en smal hindekant. Kurv 40-50 mm i tværmål, middeltæt - ret løs, oftest med pollen. Frugt gråbrun, ca. 4,2 mm lang, med ca. 0,7 mm lang, cylindrisk forspids. Frugtnæb 10 mm langt el. mere.

Pletmælkebøtter vokser på naturenge og i skovlysninger i Ø. Danmark, i SV. Jylland ses nogle af arterne desuden på ± forstyrret, urolig bund. De uplettede arter af Pletmælkebøtter kendes fra Krogmælkebøtter på de lysere grønne kurvknopper og de oftest rette bladflige, fra Kærmælkebøtter på finstribningen [8] og de mindre tætte kurve, der oftest har pollen. Vejmælkebøtter har sjældent finstribning, har mere kompliceret fligning, ofte tjærefarvede fligmellemrum, og har mere uregelmæssige ydre kurvblade.

1. Bladoverside med spredte el. ± sammenhængende pletter ("fregner")	5
1. Bladoverside uplettet	2
2. Ydre kurvblade opadrettede, i det mindste i knopstadiet	3
2. Ydre kurvblade buetformet udstående	4
3. Bladstilke på undersiden blege. Midtribber og kurvskafter opefter tiltagende ± brunligt anløbne:	10. Enkel Pletmælkebøtte <i>T. súbbracteatum</i>
3. Bladstilke purpurfarvede. Midtribber og kurvskafter opefter aftagende purpurfarvede:	4. Gelerts Pletmælkebøtte <i>T. gelértii</i>
4. Midtribbe i fuld længde purpurfarvet. Blade opefter mindre dybt fligede. Bladflige moderat spidse. Kurvskafter nedbøjede:	7. Aften-Pletmælkebøtte <i>T. práestans</i>
4. Midtribbe svagt farvet. Blade normalt fligede. Bladflige sylspidse. Kurvskafter ± oprette:	2. Raunkiærs Pletmælkebøtte <i>T. duplidéntifrons</i>
5. Kurve med pollen (hos <i>T. euryphyllum</i> sparsomt)	6
5. Kurve uden pollen:	11. Bornholmsk Pletmælkebøtte <i>T. súbnaevosum</i> (?)
6. Bladpletter spredte, ikke påfaldende sammenhængende, bladoverside fremstår grøn	7
6. Bladpletter stærkt sammenhængende, så nogle bladoversider virker sortagtige:	8. Britisk Pletmælkebøtte <i>T. pséudolarssonii</i>
7. Bladstilke m. el. m. vingede	8
7. Bladstilke uvingede - meget smalt vingede	9
8. Ydre kurvblade under blomstring udstående. Pollen sparsomt:	3. Bred Pletmælkebøtte <i>T. euryphýllum</i>
8. Ydre kurvblade under blomstring nedadrettede. Pollen veludviklet:	9. Bestænket Pletmælkebøtte <i>T. pilosifólium</i>

9. Bladflige stærkt nedadrettede. Inderblades endefsnit meget længere end bredt:
6. **Smal Pletmælkebøtte** *T. maculigerum*
9. Bladflige moderat nedadrettede. Endefsnit kort 10
10. Spinkel plante. Blade smalle, ligesidede, mangefligede. Flige tandede:
5. **Spinkel Pletmælkebøtte** *T. lentiginosum*
10. Robust plante. Blade brede, fåfligede. Flige højst med en enkelt tand:
1. **Hvas Pletmælkebøtte** *T. conspersum*

1. Hvas Pletmælkebøtte *T. conspersum* H. Øllg.

15-25 cm. Stilke uvingede - smalvingede, tillige med midtribben ± purpurfarvet. Sideflige brede, plettede, oftest tilspidsede, meget spidse. Fligmellemrum flade, spidsvinklede - afrundede. Endefsnit bredt, ofte med en stor, hvas tand på overkanten. Ydre kurvblade 13-14 x 3,5-4,2 mm, spidse, jævnt nedadkrummede, med smal hindekant. Klitlavninger, engoverdrev i dæmpet lys. T.sj. i N. Jylland, iøvr. sj. el. manglende. Kendt fra d. 1-3, 5-9, 11, 13a-16, 19, 27, 50.

2. Raunkiærs Pletmælkebøtte *T. duplidéntifrons* Dahlst. (*T. raunkiaerii* Wiinst.)

10-30 cm. Roset udbredt, oftest med smalvingede bladstilke. Blade uplettede. Midtribben svagt farvet. Flige udstående - nedadrettede, meget spidse, undertiden noget kløvede, med ret - konveks, helrandet - spidst tandet overkant. Ydre kurvblade opret-udstående - bueformet noget nedadkrummede, 10-11 x ca. 3,5 mm, svagt hindekantede. Kurv lysegul, 40-45 mm i diameter. Jylland: nomadisk [9]: t.alm., iøvr. mest på engoverdrev ved skov: t.sj. Kendt fra d. 3-11, 13a-30, 32-34, 37-39a, 40, 42-45a, 46-53.

3. Bred Pletmælkebøtte *T. euryphyllum* (Dahlst.) Hjelt

15-30 cm. Grågrøn, ruhåret, udbredt roset af ± grundt fligede, plettede blade. Yderblades stilke med brede, inderblades med smallere, vinger. Endefsnit kort, oftest butspidset. Jylland: nomadisk [9], t.alm., iøvr. på engoverdrev ved skov: m.sj. Kendt fra d. 1-11, 13a-27, 41, 48-50, 52.

4. Gelerts Pletmælkebøtte *T. gelértii* Raunk.

15-25 (-35) cm. Blade udstående - skråt opadrettede, uplettede, næsten uvingede, ofte med næsten ligesidet trekantede, udstående flige. Endefsnit kort, trekantet. Ydre kurvblade i knopstadium opret-udstående, senere ofte lidt mere udadbuede, duggede, med tydelig hindekant. Jylland: nomadisk [9], alm., iøvr. mest på engoverdrev og ved skov: T.alm. Kendt fra alle d.

5. Spinkel Pletmælkebøtte *T. lentiginosum* H. Øllg.

(10-)15-25(-35) cm. Blade udbredte - skråt opadrettede, smalle, med næsten parallelle sider, plettede, med mange (5-7) trekantede flige, som oftest har én el. flere store tænder på overkanten. Bladstilke uvingede. Ydre kurvblade ca. 8 x 2,5 mm, regelmæssigt bueformet udstående, spidse, med utydelig hindekant. Kurvdiameter 35-40 mm. Kølige engoverdrev. Nordlige Jylland: Hh., iøvr. m.sj., kendt fra d. 1-19, 22a, 27, 29, 40, 47, 49-51.

6. Smal Pletmælkebøtte *T. maculigerum* Lindb. fil.

15-35 cm. Blade nedliggende - skråt opadrettede, med uvinget stilk og ± violetanløben midtribbe. Flige ret få (2-4), ofte noget alternerende, med stærkt nedadrettet ryg og ±

udadrettet spids, ofte noget utydeligt plettede. Endeafsnit langt, ± pilformet. Ydre kurvblade lancetformede, 11-12 x ca. 3,3 mm, fra opadrettet basis bueformet udstående. Strandenge, næringsrige, fugtige overdrev. Ø. Danmark: Hh., iøvr. t.sj., kendt fra d. 2-7, 10-12, 13b, 17, 19, 21-25, 28-30, 32, 35, 36, 38-45a, 46-48, 50.

7. Aften-Pletmælkebøtte *T. præstans* Lindb. fil.

15-25 cm. Blade nedliggende, ret lyse, uplettede, med uvingede - meget smalvingede stilke og med farvet midtribbe, især mod spidsen grundt fligede. Flige udadrettede - lidt nedadrettede, helrandede - lidt tandede. Endeafsnit lidt indskåret. Kurvskafter af længde med el. kortere end bladene, kun i frugtspredningstiden oprette. Ydre kurvblade mørkegrønne, bueformet udstående, 12 x 3,2 mm, med utydelig hindekant. Kølige overdrevsskrænter med lav vegetation, krat på kalkholdig bund. Sj., mest N. Jylland, kendt fra d. 1, 2, 5, 8-11, 13b-16, 22b, 38, 45a.

8. Britisk Pletmælkebøtte *T. pseudolarssonii* Richards

15-25cm. Blade mørkgrønne, skråt opadrettede - oprette, sparsomt hårede, med uvingede - smalvingede stilke, ± dybt fligede. Inderblade med ± sammenhængende sortagtige pletter. Flige nedadrettede. Pollen veludviklet. Enge. M.sj., kendt fra d. 2, 10.

9. Bestænket Pletmælkebøtte *T. pilosifolium* H. Øllg. ined.

15-20 cm. Blade udbredte - skråt opadrettede, bredt lancetformede, bredest på midten, plettede. Yder- og mellebladstilke smalt vingede. Flige skråt nedadrettede, oftest helrandede. Endeafsnit ofte med lidt udtrukket spids. Ydre kurvblade ca. 14 x 3,5 mm, uden hindekant, m. el. m. stærkt nedadrettede. N. Jylland, sj., kendt fra d. 2, 5-10.

10. Enkel Pletmælkebøtte *T. subbracteatum* Richards (*T. excellens* auct.)

20-35(-40) cm. Bladstilke smalvingede, i yder- og melleblade forneden hvide - grønne, uden rødfarvning [5], opefter tillige med midtribben tiltagende purpurbrune. Flige korte og brede, udstående, undertiden grundt kløvede, spidse. Endeafsnit kort. Ydre kurvblade lysegrønne, 11-12 x 3,5-4 mm, først oprette, siden udstående. Gamle plæner og engagtige vejkanter, kratskrænter. Jylland, m.sj., kendt fra d. 8, 14, 16, 17.

11. Bornholmsk Pletmælkebøtte *T. subnaevosum* Richards (?) (*T. larssonii* auct.)

15-25 cm. Blade grågrønne med uvingede - smalvingede stilke. Sideflige nedadrettede, spidse, ofte lidt krumme, helrandede el. med tænder på overkanten. Endeafsnit i inderblade stort og bredt, ofte med en stor tand på overkanten. Kurvskafter i hele længden tydeligt spindelvævshårede. Ydre kurvblade 12-13 x 3,5-4,2 mm, dybt buehængende, tydeligt hindekantede. Pollen dannes ikke. Støvfang grågrønne. Klippeløkker, engoverdrev, m.sj., kun Bornholm.

F Krogmælkebøtter, *Taraxacum* sect. *Hamáta*

15-30 cm. Ret små - middelstore arter. Oftest udbredte rosetter. Blade lyst - mørkt grønne, ofte med blåligt skær, med ± purpurfarvet, finstribet midtribbe, oftest næsten glatte og med lidt glans. Sideflige tydeligt krumme, dog ofte i mindre grad, el. trekantede og nedadrettede, på overkanterne helrandede - kraftigt tandede.

Fligmellemrum grønne el. tjærefarvede. Kurvknopper mørkt - sortagtigt grønne, ofte stærkt duggede. Ydre kurvblade regelmæssige, jævnt udad - nedadkrummede, oftest spidse, ofte tydeligt hindekantede. Kurv middeltæt, med pollen og grønlig støvfang. Frugt gråbrun, ca. 4 mm lang.

Af denne sektion 22 arter er de 20 ± nomadiske [9]. 2 arter omtales nærmere her.

1. Almindelig Krogmælkebøtte *T. hamátum* Raunk.

15-25 cm. Oftest ret spinkel art med mørkgrønne, lancetformede blade. Flige ensartede, klokrummede, ofte helrandede og med næsten butte spidser. Kurvbasis noget konisk. Ydre kurvblade smalt lancetformede, bueformet spilet [7] udstående, oftest noget violetanløbne. V. Danmark: nomadisk [9], Ø. Danmark: mest på engoverdrev og i lyse skove. Alm., kendt fra alle d., undt. 12.

2. Las-Kærmælkebøtte *T. bracteátum* Dahlst.

20-35 cm. Blade skråt opadrettede, mørkgrønne, næsten glatte, med purpurfarvede midtribber og skafter. Flige skråt nedadrettede, med ± konvekse underkanter. Endeafsnit lille. Kurvskafter ofte med uregelmæssigt formede rudimenter. Ydre kurvblade opret - noget bueformet udstående, ofte med rosafarvede hindekanter. Kurvdiameter ca. 45 mm. Pollen rigeligt. V. Danmark: nomadisk, t.alm., Ø. Danmark: næsten kun på enge: t.sj., kendt fra d. 1-11, 13a-39a, 40-44, 45b-53.

G Kærmælkebøtter *Taraxacum* sect. *Celtica*

1. Midtribbe med rødlig farve, ± finstribet [8] kurvknop ikke eller svagt dugget:
 3. **Mørk Kærmælkebøtte** *T. clivorum*
1. Midtribbe grønlig, ikke finstribet. Kurvknop stærkt dugget på indre svøb 2
2. Bladroset mellemgrøn. Kurv næsten flad, med farvede, men ikke sortagtige, grifler og støvfang. Ydre kurvblade fint randhårede:
 1. **Nordstedts Kærmælkebøtte** *T. nordstédtii*
2. Bladroset lyst grøn eller mellemgrøn. Kurv meget tæt, konveks, med næsten sorte grifler og støvfang. Ydre kurvblade ikke tydeligt randhårede:
 2. **Piets Kærmælkebøtte** *T. pietii-oosterveldii*

1. Nordstedts Kærmælkebøtte *T. nordstédtii* Dahlst.

10-20 cm. Roset tiltrykt underlaget. Blade lyst grågrønne, uplettede, næsten glatte, ikke krusede, med smalt vingede, noget rødlige, ikke finstribeede stilke. Flige oftest helrandede, triangulære med ± tydeligt afgrænset, ofte opadrettet, bredt - smalt linjeformet yderdel. Endeafsnit lille. Kurvskafter længe nedbøjede. Ydre kurvblade lancetformede, tiltrykte - ± opadrettede, næsten uden hindkant, ofte med finhårede rande. Kurv ca. 40 mm diam., næsten flad. Randkroner med kraftig brunpurpur stribe. Frugter ca. 4 mm lange. Blomster uden pollen Engoverdrev. Hh. i S. Jylland, iøv. sj. el. manglende. Kendt fra d. 2, 9-11, 13b, 14-19, 20, 25-30, 32, 40-45a, 48-50, 52, 53.

2. Piets Kærmælkebøtte *T. pietii-oosterveldii* H. Øllg. (syn. *T. circummarginatum* Hagend., Oosterv. & Zevenb. ined.)

Roset 15 – 35 cm bred, tiltrykt underlaget. Blade lyse, sparsomt hårede, uplettede, oftest stærkt krusede, med vel adskilte, udstående, butte flige og smalle eller meget smalvingede stilke. Ydre kurvblade lancetformede, tiltrykte i næsten hele deres længde, uden tydelig hindkant og uden randhår. Kurv ca. 40 mm i diam., ± hvælvet. Randkroner med rødlig stribe. Frugter ca. 4,5 mm lange. Uden pollen. Overdrev. N. Jylland, m.sj., kendt fra d. 10.

3. Mørk Kærmælkebøtte *T. clivorum* H. Øllg. ined.

Roset ca. 20 cm bred, presset mod underlaget. Blade mørkegrønne, ± svagt krusede, med mørke, let finstribeede midtribber og tætsiddende, trekantede, lidt nedadrettede, uplettede flige. Ydre kurvblade dråbeformet tilspidsede, tiltrykte - ± opadrettede, med ± tydelig hindkant. Kurvdiameter ca. 35 mm, tæt – medium tæt, tragtformet – flad, med rødlige undersidestriber. Frugter ca. 4,5 mm lange. Pollen dannes ikke. Overdrev. N. Jylland, m.sj., kendt fra d. 10.

H Nordmælkebøtter, *Taraxacum* sect. *Bórea* (s.l.)

15-30 cm. Ret små - temmelig spinkle arter, hvis fællestræk over for Vejmælkebøtter er 1) bladrosetterne oftest med ± karakteristisk bladsekvens: yder- og mellemlade tydeligt, men ret ukompliceret fligede, indre blade ofte med i mindre grad udviklede sideflige, især mod bladspidsen, hvor flige kan erstattes af grove tænder, 2) kurvknopperne ret små, mørkegrønne - (ofte) næsten sorte, med små ydre kurvblade, 3) fuldt blomstrende kurve kun 30-45 mm i tværmål, næsten altid uden pollen, 4) frugten forsynet med lange, tynde småtorne foroven.

Af de 11 arter af Nordmælkebøtter er de 10 ± nomadiske [9]

Kun 1 art omtales nærmere.

1. Liden Nordmælkebøtte *T. litorale* Raunk.

10-20 cm. Spinkel art med lange, uvingede, rødviolette stilke. Flige nedadrettede, ofte fjerntsiddende, helrandede - stærkt tandede - kløvede [6]. Endeafsnit i inderblade langt, pilformet. Ydre kurvblade grønne, tiltrykte - lidt udstående. Kurv lille, 30-35 mm diam, uden pollen. Frugt gråbrun, ca. 4 mm (inkl. forspids), foroven med grove småtorne. Kalkholdige (strand)enge med lav vegetation. Limfjordsegnene: Hh., iøvr. t.sj. el. manglende. Kendt fra d. 2, 4-11, 13b, 22a, 23, 24, 28, 30, 32, 34-45a, 46, 47, 49.

I Vejmælkebøtter, *Taraxacum* sect. *Taraxacum* (*Ruderália*, *Vulgária*)

15-50(-60) cm. Ret små - meget kraftige planter med 45-60(-65) mm brede kurve og gråbrune, ca. 4 mm lange frugter (inkl. forspids). Sektionen har særdeles varieret habitus, bladbygning, behåring, farvekombination, kurv- og frugtegenskaber. En beskrivelse af en "gennemsnits"-Vejmælkebøtteart kunne se ud som følger:

25-30 cm høj. De ydre blade er helt udbredt, mellemladene skråt opadrettede og indre blade lige opadrettede. Bladform er bredt lancet-formet med største bredde over midten. Bladene er gråligt mellemgrønne, lidt krusede, svagt hårede, med noget purpurfarvede, ikke finstribede, smalvingede bladstilke. Midtribbe grønlig el. svagt rødlig i den nederste del. Antallet af sidefligpar i mellemladene er 3-4, hvoraf de mest karakterbærende er de 2-3 øverste. Sideflige ca. dobbelt så lange som brede, skråt nedadrettede, moderat spidse, med lidt bugtet, noget tandet overkant og ca. ret, næsten helrandet underkant. Inderbladene har lidt større endeafsnit og lidt færre sidefligpar. Fligmellemrum ca. 0,5-1,0 cm lange, svagt krusede, lidt tandede og med lidt tjærefarve langs kanterne. Endeafsnittet svarer i størrelse nogenlunde til et af de øverste fligpar. Kurvskafter grågrønne med lidt brunlig farve i solsiden, stærkt spindelvævshårede under kurven, i øvrigt kun svagt hårede el. glatte. Kurvknopperne udvikles efter tur til fuld blomstring gennem en ca. 14-dages periode (meget afhængigt af vejret). De er svagt duggede. Ydre kurvblade bredt lancetformede, ca. 14 mm lange, ca. 4 mm brede, gråligt grønne og ofte med smudsigrødlige anløbne partier på eksponerede steder, med en meget svag og tilfældigt udviklet hindekant, ret regelmæssigt arrangerede, ± skråt nedadrettede med lidt opadbøjet spids og med svagt bølgede kanter. Den fuldt blomstrende kurv er gul, middeltæt, med konveks profil. Randkroner flade, med en smal, gråviolet stribe på undersiden. Der dannes rigeligt pollen. Støvfang svagt grønlig. Frugt med cylindrisk, ca. 0,7 mm lang forspids og rette, temmelig korte småtænder foroven. Næb ca. 11 mm langt. Fnok smudsigt hvid.

I Danmark kendes (2022) ca. 365 arter af Vejmælkebøtte (heraf xx ubeskrevne, men navngivne). Af disse omtales 8 velintegrerede arter nærmere her.

1. Fugt-Vejmælkebøtte *T. cómtulum* G.E. Haglund

15-25 cm. Roset udbredt. Blade mørkgrønne, lancetformede, med uvingede, stærkt purpurfarvede stilke. Sideflige ensartede, let og jævnt nedad-krummede, oftest helrandede. Fligmellemrum med sylspidse tænder. Knop grøn. Ydre kurvblade æglancetformede, 11-12 x 4,0-4,3 mm, grønne, spidse, fra tiltrykt basis ± udstående. På enge og engoverdrev, sj. på vejkanter. Ø. Danmark: t.sj.-sj., iøv. manglende. Kendt fra d. 22a, 23, 24, 28-42, 45a, 45b.

2. Eng-Vejmælkebøtte *T. dilatátum* Lindb.fil.

15-35 cm. Roset udbredt. Bladstilke nederst med rød midtribbe og kontrasterende grønne vingekanter. Bladflige korte og brede, trekantede, adskilt af korte, velafgrænsede, noget krusede fligmellemrum. Ydre kurvblade 13-14 x ca. 3,8 mm, ca. vandret udstående, tydeligt rødt anløbne, uden hindekant. Mest på enge og engoverdrev, men også nomadisk [9] (især i V. Danmark), t.alm., kendt fra d. 1-30, 32, 33, 35-44, 45b, 47, 48, 50-52.

3. Blod-vejmælkebøtte *T. haemáticum* G.E. Haglund ex H. Øllg. & Wittzell
15-25 cm. Roset af nedliggende - skråt opadrettede, gråligt - gulligt grønne blade. Bladstilke uvingede, purpurfarvede. Sideflige og endefsnit trekantede, ofte med linjeformede spidser, ofte ± tandede. Fligmellemrum tjærefarvede el. tjærerandede. Ydre kurvblade store, ca. 14 x 4,5 mm, kravedannende, oftest lidt røddigt anløbne (på undersiden brunrøde), hindekantede. V. Jylland: nomadisk [9], Ø. Danmark: på strandenge. Alm., i alle d. undt. 52.

4. Mellem-Vejmælkebøtte *T. intermédiu*m Raunk.;Raunk.
15-30 cm. Blade liggende - skråt opadrettede, noget krusede, ofte hårede, med lange, uvingede, blege stilke. Sideflige næsten ret udstående, oftest helrandede, adskilte af lange tjærekantede el. -randede fligmellemrum med én el. flere lange tænder. Endefsnit langt, med indskårne sider. Ydre kurvblade æglancetformede, 10 x 3,5-4,5 mm, oprette - udstående, tydeligt hindekantede. V. Jylland: nomadisk [9], Ø. Danmark: på strandenge og engoverdrev. Udbredt, t.alm., kendt fra alle d. undt. 4, 52.

5. Ædel Vejmælkebøtte *T. lépidu*m M.P. Christ.
15-25 cm. Blade skråt opadrettede, bredt lancetformede, ofte hårede, med uvingede, blege stilke. Sideflige fra udstående basis let krummede, jævnt tilspidsede, meget spidse, ofte med flere spidse tænder på overkanten. Fligmellemrum grønne. Endefsnit kort, trekantet, ofte med indskæringer. Ydre kurvblade 10 x ca. 3,2 mm, lancetformede, spidse, bueformet udstående, med utydelig hindekant. Engoverdrev, m.sj. nomadisk [9]. Ø. Danmark: Hh., i øvr. m.sj. el. manglende. Kendt fra d. 23, 28, 29-42, 50, 51.

6. Pergament-Vejmælkebøtte *T. leptoglótte* M.P. Christ.
15-25 cm. Blade skråt opadrettede, mat gråliggrønne, med uvingede - smalt vingede, purpurfarvede stilke. Sideflige ± fjerntsiddende, noget usymmetriske, helrandede. Fligmellemrum grønne, ± tandede. Endefsnit i yder- og melleblade lille, med udtrukket tungeformet spids. Ydre kurvblade æglancetformede, 10-11 x ca. 4,3 mm, ofte halvgennemskinnelige, med tydelig hindekant, i knopstadiet oprette, siden udstående - nedadkrummede. På enge, m.sj. nomadisk [9]. Ø. Danmark: sj., i øvr. m.sj. el. manglende. Kendt fra d. 23, 24, 27, 28, 32-34, 38, 39a, 45b.

7. Kræsen Vejmælkebøtte *T. míseru*m M.P. Christ.
10-20 cm. Blade skråt opadrettede, grågrønne, lancetformede, med moderat purpurfarvede, uvingede stilke. Bladenes endefsnit dominerende (ca. 1/3 af bladlængden), med indskårne sider. Sidefligene er få, stærkt nedadrettede, spidse. Ydre kurvblade er æglancetformede, oprette - udstående, ± rød anløbne, næsten uden hindekant. Strandenge. M.sj., kun kendt fra d. 33, 48, endemisk.

8. Strandengs-Vejmælkebøtte *T. rubrisquámeu*m M.P. Christ.
15-25 cm. Blade let blågrønne, glatte, opstigende, lancetformede, med uvingede stilke og stærkt purpurfarvede midtribber. Sideflige udstående, meget ofte kløvede [6] og med næsten butte spidser. Fligmellemrum grønne. Ydre kurvblade lancetformede, 12-13 x ca. 3,8 mm, hindekantede, rød anløbne, udstående. Strandenge, engoverdrev, m.sj. nomadisk [9], t. sj., kendt fra d. 15-17, 19, 21, 22a, 23-25, 27-30, 32-39a, 40-42, 46-48, 50-53.

J Islandsmælkebøtter, *Taraxacum* sect. *Macrodonia*

Små - middelstore, ret robuste arter med lyse, næsten glatte blade. Stilke oftest vingede, grønne. Flige tætsiddende. Ydre kurvblade ægformede - æglancetformede, kravedannende, grønne. Frugter med kraftige småtorne.

1. Hjul-Islandsmælkebøtte *T. tenébricans* (Dahlst.) Lindb. fil.

10-30 cm. Blade skråt opadrettede - oprette, grågrønne, sparsomt hårede. Bladstilke uvingede, grønne. Flige udstående, med korte, krusede, ofte noget tjærerandede fligmellemrum, ofte stærkt tandede. Ydre kurvblade æglancetformede, korte, kraveformet vandret-udstående, med lidt opadkrummede spidser, utydeligt hindekantede. Enge, vejkanter, marker. Udbredt, t.alm., kendt fra d. 1-47, 49-53.

Denne eneste danske repræsentant har en perifer position i sektionen.